

HRVATSKA POKAZUJE DA JE SPOSOBNA DA SUDI ZA RATNE ZLOČINE

Author: [IWPR](#)

Piše: Goran Jungvirth

Suđenje generalima Rahimu Ademiju i Mirku Norcu, koje je okončano prošlog meseca, pokazalo je da je Hrvatska – kada to želi – u stanju da procesuirá vlastite osumnjičeničke za ratne zločine.

Iako su hrvatske nevladine organizacije i ovdašnji politički analitičari sa uobičajenom lakoćom ukazali na greške koje su načinili lokalni sudovi, svi su saglasni oko toga da je suđenje Ademiju i Norcu – prvo koje je Haški tribunal prepustio nacionalnom pravosuđu – obavljeno na profesionalan način.

Sudija Marin Mrčela je svojim predsedavanjem potvrdio da u hrvatskom pravosuđu postoje sposobni i inteligentni ljudi.

Norac je krajem maja osuđen na sedam godina zatvora za zločine koji su u operaciji Medački džep 1993. godine počinjeni nad Srbima. Ademi je pak oslobođen po svim tačkama optužnice.

Legalitet same akcije nijednog trenutka nije doveden u pitanje, jer je zahvaljujući njoj oslobođeno područje koje su dve godine kontrolisali pobunjeni Srbi.

Ključno je bilo to što su hrvatski mediji neprekidno ponavljali tu činjenicu, tako da je javnost mogla da shvati kako se generalima ne sudi zato što su komandovali vojskom u odbrambenom ratu, već zbog komandne odgovornosti za sopstvene vojnike, od kojih su se neki poneli kao divljaci.

Presuda zagrebačkog Okružnog suda nije konačna, jer slede žalbe Norca i tužilaštva. Suđenje je trajalo skoro godinu dana, pod budnim okom Evropske Unije i predstavnika organizacija za zaštitu ljudskih prava, koji su pratili kako se Hrvatska suočava sa zločincima koja su njeni vojni lideri počinili u ratu za nezavisnost od Jugoslavije.

„Zbog toga je pažljivo odabrana osoba koja će voditi slučaj“, izjavio je za IWPR nezavisni analitičar Davor Genero.

On je suđenje Norcu i Ademiju opisao kao veoma različito u odnosu na suđenje Branimiru Glavašu – moćnom hrvatskom lokalnom političaru, optuženom za ubistva srpskih civila koja su 1991. počinjena u gradu Osijeku (istočna Hrvatska).

Glavašev slučaj je za Hrvatsku od najvećeg značaja: po prvi put se jednom političaru sudi za ratne zločine. No, proces napreduje veoma sporo, dok u sudnici često deluje kao da sam Glavaš – a ne sudija Željko Horvatić – rukovodi postupkom.

Dok su Glavaševe pristalice istragu ispratile protestima, suđenje Norcu i Ademiju se odigralo bez ikakvih demonstracija, pri čemu javnost nije delovala nimalo uznemireno veću da je Norac osuđen.

To je delimično posledica i taktike za koju su se opredelila oba tima odbrane. Naime, i jedan i drugi su nastojali da navodnu krivicu sopstvenog klijenta pripišu drugom optuženiku. Ratni veterani bili su zaprepašćeni time što su se bivši saborci okrenuli jedan protiv drugog, zasipajući se uvredama.

„Koga sada da podržimo“, zapitao se jedan nekadašnji borac.

Udruženja ratnih veterana izdavala su pisana saopštenja, a jedna grupacija održala je i konferenciju za štampu izražavajući nezadovoljstvo odlukom da se sudi vojnim komandantima i apelujući – naivno – na vladu da izmeni presudu koja je izrečena Norcu.

I to je bilo sve.

„Šta smo mogli da uradimo?“, odgovorio je lider jedne od organizacija veterana kada su ga pitali zbog čega ništa drugo nije preduzeto. „Ranije je bilo drugačije . . . Mi [veterani] smo bili poštovani i svi su vodili računa o tome šta radimo, a imali smo i [podršku] javnosti.“

Veterani uživaju malu političku podršku i zbog toga što Hrvatska demokratska zajednica (HDZ) – stranka koja je u opoziciji bila njihov glavni zaštitnik – sada vodi vladu i privrženija je ispunjavanju svojih međunarodnih obaveza.

Kada je Norac prvi put optužen 2001. – da bi dve godine kasnije bio i osuđen na 12 godina zatvora – u svim većim gradovima Hrvatske su bili održani masovni protesti. U Splitu se okupilo oko 100,000 ljudi, a jedan od glavnih govornika bio je Ivo Sanader – aktuelni predsednik vlade.

U to vreme je vikao: „Nećemo predati naše generale.“

Međutim, nakon što je postao premijer, hrvatski su generali bili izručivani Hagu.

A kada je saopštena nova presuda Norcu, komentari članova HDZ-a su se sveli na to da pravosuđe dobro funkcioniše.

„Obezbedili smo podršku hrvatskom pravosudnom sistemu. Pokazalo se da je taj sistem sposoban da izriče presude i u najkomplikovanim situacijama“, izjavila je potpredsednica vlade Jadranka Kosor.

Hrvatski generali i izvori bliski vojsci uglavnom nisu želeli da komentarišu presudu.

Iako političari zarad prikupljanja političkih poena još uvek manipulišu suđenjima za ratne zločine, slučaj Norac-Ademi je ipak pokazao da su demokratski procesi u Hrvatskoj uzeli maha, a i doprineo je – više od bilo kog suđenja pred Haškim tribunalom – promeni javnog mnjenja.

Na suđenju je otkriveno postojanje paralelnog lanca komandovanja, kojim je tokom i nakon rata upravljala grupa povlašćenih pojedinaca koji su bili iznad zakona, dok su obični građani žrtvovani u ime „nacionalnog interesa“.

Prigušena reakcija javnosti je rezultirala ambijentom u kojem lokalno sudstvo sada može da goni i ostale optuženike za ratne zločine, koje je doskora štitio masovni gnev i veliki broj srpskih zločina koji su ostali nekažnjeni.

Najzad, hrvatski državni tužioci su sada u prilici da pred sud izvedu i one koji su neposredno sudelovali u zločinima počinjenim tokom operacije Medački džep.

Goran Jungvirth je obučeni novinar IWPR-a.

Stavovi izneti u ovom članku nisu nužno i stavovi IWPR-a.

Location: [Croatia](#)

Topic: [Editorial Comment](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/hrvatska-pokazuje-da-je-sposobna-da-sudi-za-ratne-zlo%C4%8Dine>